

Pomoc publiczna

1. Wstęp

Każdy wnioskodawca, zanim złoży wniosek projektowy, powinien zadać sobie pytanie, czy działania objęte jego projektem mogą pociągać za sobą ryzyko wystąpienia pomocy publicznej. Projekt podlega objęciu pomocą publiczną, jeżeli narusza lub może naruszyć zasady uczciwej konkurencji, co oznacza, że na skutek udzielenia dofinansowania beneficjent uzyskałby nieuzasadnione korzyści w zakresie działalności gospodarczej (tzn. oferowania towarów i/lub usług na wolnym rynku), w porównaniu z pozostałymi podmiotami gospodarczymi aktywnymi na wspólnym rynku UE. Przypadki pomocy publicznej, które naruszają lub mogłyby naruszyć zasady uczciwej konkurencji na wolnym rynku UE, są zakazane i wykluczone na mocy przepisów prawa UE. Dlatego EP podczas weryfikacji kwalifikowalności projektu ocenia, czy udzielenie dofinansowania na konkretny projekt może prowadzić do naruszenia wolnej i uczciwej konkurencji, zaś w przypadkach, w których dofinansowanie faktycznie narusza te zasady, EP ocenia, czy w przypadku jego udzielenia, zastosować można jeden z wyjątków określonych przez przepisy prawa UE. Jeżeli nie można zastosować żadnego z wyjątków, oznacza to, że projekt nie spełnia wymagań kwalifikowalności w ramach Programu i zostaje zdyskwalifikowany już w fazie kontroli kwalifikowalności. Jeżeli można zastosować jeden z wyjątków, ale nie zostało to uwzględnione w złożonym wniosku projektowym, Wnioskodawca zostaje wezwany do wniesienia poprawek do projektu (zob. część 3 niniejszego rozdziału).

Dlatego też konieczne jest, aby partnerzy projektu zajęli się kwestią pomocy publicznej już w fazie przygotowania projektu. Dzięki temu w odpowiednim momencie będzie można zweryfikować, czy działania przygotowywanego projektu mogą być objęte pomocą publiczną oraz wybrać najbardziej odpowiednie rozwiązanie.

W razie wątpliwości lub konieczności uzyskania bardziej szczegółowych informacji na temat tego, czy planowane działania mogą dotyczyć pomocy publicznej, należy zwrócić się do właściwego Partnera FM lub Instytucji Zarządzającej/Instytucji Krajowej. W przypadku czeskich partnerów projektu Instytucja Zarządzająca może się zwrócić z wnioskiem o wydanie opinii do Urzędu Ochrony Konkurencji RCZ¹, a w przypadku polskich partnerów projektu IZ/IK do Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumenta. Prawo do wydania ostatecznej wiążącej decyzji o zaistnieniu lub braku pomocy publicznej ma jednak wyłącznie Komisja Europejska.

W jakich przypadkach (w jakich typach projektów) występuje ogólne ryzyko pomocy publicznej? Są to przypadki, w których działania realizowane w ramach projektu stanowią działalność gospodarczą (tj. działalność polegającą na oferowaniu towarów lub usług na określonym rynku), przy czym nie ma znaczenia, czy działania takie (działalność gospodarcza) oferowane są w ramach projektu odpłatnie czy nieodpłatnie i które to działania jednocześnie są lub mogłyby być oferowane przez inne podmioty gospodarcze na wolnym rynku. Poniżej doprecyzowano niniejszy warunek ogólny.

---

¹ <https://www.uohs.cz>

2. Kryteria pomocy publicznej

W oparciu o ustaloną praktykę decyzyjną organów i instytucji UE ustalone zostały 4 kryteria pomocy publicznej, na podstawie których podejmowane są decyzje odnośnie tego, czy dane działania w ramach projektu mogą zostać objęte zasadami udzielania pomocy publicznej, czy też nie. Aby mówić o pomocy publicznej, projekt musi spełnić wszystkie 4 kryteria jednocześnie. Jeżeli chociaż jedno z kryteriów nie jest spełnione, pomoc publiczna w takim projekcie nie występuje. Ocenie poddawany jest projekt jako całość, nie zaś pojedyncze części składowe realizowane przez poszczególnych partnerów.

Kryteria pomocy publicznej są następujące:

1. dofinansowanie udzielone zostało przez państwo lub ze środków publicznych
2. dofinansowanie preferuje pewne przedsiębiorstwa lub określone gałęzie gospodarki i jest selektywne
3. zasady uczciwej konkurencji zostały naruszone lub mogą zostać naruszone
4. dofinansowanie wywiera wpływ na handel między państwami członkowskimi

Aby ocenić, czy konkretne działanie może być objęte zasadami pomocy publicznej, należy zadać sobie następujące pytania:

Ad. 1) Czy dotacja udzielona została przez państwo lub ze środków publicznych?

Środki UE uznawane są za środki publiczne wówczas, gdy o ich przyznaniu decydują organy administracji publicznej. Środki z EFRR i budżetu państwa stanowiące dofinansowanie w ramach programu INTERREG V-A Republika Czeska – Polska są zatem środkami publicznymi, zaś kryterium definicyjne pomocy publicznej spełnione zostaje zawsze w przypadku przyznania tych środków.

Ad. 2) Czy dotacja preferuje pewne przedsiębiorstwa lub określone gałęzie gospodarki i jest selektywna?

Przy ocenie tego aspektu pomocy publicznej niezbędne jest zanalizowanie następujących czynników:

- czy beneficjent działań finansowanych z budżetu publicznego jest przedsiębiorstwem
- czy dane działania zapewniają przedsiębiorstwu korzyści oraz
- czy zasady udzielenia dofinansowania są selektywne

przy czym konieczne jest spełnienie wszystkich powyższych punktów jednocześnie.

Pod pojęciem „przedsiębiorstwo” rozumiana jest jakakolwiek jednostka, która prowadzi działalność gospodarczą, bez względu na jej status prawny lub sposób finansowania. Na potrzeby pomocy publicznej w ramach Programu INTERREG V-A Republika Czeska – Polska przedsiębiorstwem jest zatem dowolna osoba prawna, jak i instytucja publiczna, posiadająca samodzielną osobowość prawną lub też podlegająca instytucji publicznej, która taką osobowość posiada. Istotne jest to, czy dany partner prowadzi działalność, którą uznać można za działalność gospodarczą, czy też nie.

Pod pojęciem „działalności gospodarczej” rozumiane jest oferowanie towarów i/lub usług na rynku. To czy działania (projektu) generują zysk i czy towar lub usługa oferowane są na rynku bezpłatnie, nie jest kryterium decydującym.

Z powyższego wynikają następujące wnioski:

- nie ma znaczenia status przedsiębiorstwa definiowany według ustawodawstwa krajowego. Mogą to być przedsiębiorstwa podlegające prawu publicznemu lub prawu prywatnemu. Nie jest również istotne, do kogo należy kapitał takich przedsiębiorstw itp.
- nieistotne jest to, czy dane przedsiębiorstwo generuje zysk. Również przedsiębiorstwa pożytku publicznego (nie generujące zysku) mogą oferować towary i usługi na rynku
- decydujący jest wyłącznie gospodarczy lub niegospodarczy charakter konkretnej wykonywanej działalności, na którą zorientowane jest wsparcie. Jeżeli podmiot prowadzi zarówno działalność gospodarczą, jak i niegospodarczą, uznaje się go za przedsiębiorstwo wyłącznie w kontekście działalności gospodarczej, na którą przeznaczone jest wsparcie

Z kolei działalności związanej z zadaniami administracji publicznej nie uznaje się za gospodarczą. Chodzi tu na przykład o współpracę między kompetentnymi instytucjami administracji publicznej, działalność związaną z publicznym systemem szkolnictwa, tworzenie opracowań studyjnych, analiz, budowanie ogólnodostępnej infrastruktury dzięki wsparciu z zasobów publicznych, działalność stowarzyszeń bez prowadzenia działalności gospodarczej itp.

Pod pojęciem „korzyści” rozumiane są okoliczności/status przedsiębiorstwa, które nie byłyby możliwe do osiągnięcia w standardowych warunkach rynkowych. Do korzyści dochodzi już w momencie obniżenia kosztów, które partner projektu w standardowych warunkach musiałby ponieść ze swojego własnego budżetu.

Działanie selektywne to takie, które nie jest skierowane do wszystkich przedsiębiorstw na rynku na tych samych warunkach, czyli nie można określić go mianem działania ogólnego. Kryterium selektywności w przypadku programu INTERREG V-A Republika Czeska – Polska, ze względu na mechanizm oceny i wyboru poszczególnych projektów do udzielenia dofinansowania, spełnione jest zawsze.

Ad. 3) Czy zasady uczciwej konkurencji zostały naruszone lub mogą zostać naruszone?

Zgodnie z interpretacją instytucji UE, do naruszenia zasad uczciwej konkurencji dochodzi wówczas, gdy działania wzmacniają pozycję beneficjenta pomocy w porównaniu do jego konkurentów. Do spełnienia tego kryterium wystarczy samo ryzyko naruszenia zasad uczciwej konkurencji, które jest prawdopodobne, tj. oparte na obiektywnych uwarunkowaniach oraz to, że wykazano związek między udzieleniem wsparcia publicznego a zagrożeniem zasad uczciwej konkurencji.

Ad. 4) Czy dotacja wywiera wpływ na handel między państwami członkowskimi?

Wpływ na stosunki handlowe między państwami członkowskimi należy rozumieć w kontekście wymiany towarów i usług między państwami członkowskimi UE. Nie ustalono żadnego limitu wartości dotacji, od którego konkretne działanie miałoby lub nie miało wpływu na handel między państwami członkowskimi. Z orzecznictwa UE wynika, że nawet niewielka kwota lub niewielka liczba beneficjentów dotacji może mieć wpływ na stosunki handlowe między państwami członkowskimi.

Wpływ na stosunki handlowe z reguły nie zachodzi, gdy działania (projekt), które otrzymały dofinansowanie mają charakter wyłącznie lokalny (regionalny) i/lub są „atrakcyjne” tylko dla obszaru ograniczonego pod względem geograficznym.

W kontekście Programu INTERREG V-A Republika Czeska – Polska pod niniejszym warunkiem rozumiany jest zawsze jeden wspólny region transgraniczny, bez względu na istnienie granicy państwowej między państwami członkowskimi. Działanie, które uzyskało dofinansowanie uznaje się za lokalne, jeżeli skierowane jest ono do mieszkańców regionu transgranicznego i nie ma na celu przyciągnięcia turystów zagranicznych z państwa członkowskiego uczestniczącego w Programie lub innych państw członkowskich.

3. Działania programu INTERREG V-A Republika Czeska – Polska i potencjalne ryzyko pomocy publicznej

W poniższej tabeli podano poszczególne osie priorytetowe i działania Programu oraz określono, czy w ich przypadku oczekiwać można ryzyka wystąpienia pomocy publicznej czy też nie, a także zaproponowano możliwe rozwiązania. Poniższa tabela stanowi wyłącznie instrukcję, zawsze niezbędna jest indywidualna ocena każdego projektu z osobna.

Oś priorytetowa 2 – Rozwój potencjału przyrodniczego i kulturowego na rzecz wspierania zatrudnienia	Pomoc publiczna	Możliwe rozwiązania
<ul style="list-style-type: none"> • Zachowanie i odnowa atrakcji kulturowych i przyrodniczych, ukierunkowane na ich wykorzystanie dla zrównoważonego rozwoju wspólnego pogranicza: <ul style="list-style-type: none"> - rekonstrukcje, rewitalizacje i inne działania służące do zachowania i odnowie atrakcji przyrodniczych i kulturowych, - działania zmierzające do większego włączenia atrakcji kulturowych i przyrodniczych do zrównoważonego ruchu turystycznego; • Wspieranie wykorzystania niematerialnego dziedzictwa kulturowego; • Wsparcie zachowania i rozwoju niematerialnego dziedzictwa kulturowego na pograniczu polsko-czeskim ma wysoki potencjał osiągnięcia efektów synergicznych. Wydarzenia kulturalne wykorzystujące dziedzictwo niematerialne (np. festiwale tradycji czy pokazy rzemiosł tradycyjnych) przyczyniają się nie tylko do włączenia elementów dziedzictwa niematerialnego w ruch turystyczny, ale również do wykorzystania innych (z reguły niematerialnych) atrakcji w regionie przygranicznym. 	<p>Pomocy publicznej w przypadku powyższych działań nie można wykluczyć (działania gospodarcze o wpływie transgranicznym).</p>	<p>art. 53 rozporządzenia o wyłączeniach blokowych</p> <p>lub</p> <p>de minimis</p> <p>lub</p> <p>usunięcie działań</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Działania w zakresie infrastruktury w celu transgranicznego udostępnienia i wykorzystania kulturowego i przyrodniczego dziedzictwa 	<p>Większość opisanych działań ukierunkowana jest poza tryb pomocy publicznej, ponieważ</p>	<p>art. 53 rozporządzenia o wyłączeniach blokowych</p>

<p>regionu przygranicznego, przykłady działań:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rekonstrukcja/przebudowa i modernizacja istniejących lokalnych i regionalnych połączeń drogowych poprawiających transgraniczną dostępność atrakcji przyrodniczych i kulturowych, konkretnie: <ul style="list-style-type: none"> - modernizacja dróg lokalnych i regionalnych, poprawiających transgraniczną dostępność atrakcji przyrodniczych i kulturowych, - realizacja działań zwiększających pojemność dróg lokalnych i regionalnych, które poprawiają transgraniczną dostępność atrakcji przyrodniczych i kulturowych, - działania prowadzące do poprawy przepustowości dróg oraz zwiększenia pojemności sieci komunikacyjnej (poprawa parametrów technicznych jezdni, umożliwiająca przejazd pojazdom, które obecnie nie mogą wykorzystywać danej drogi, np. ze względu na masę lub wymiary itp.), - realizacja działań technicznych na drogach, prowadzących do poprawy dostępności transgranicznej obszarów o potencjale turystycznym (np. działania w zakresie telematyki transportu, poprawiające dostępność obszarów z intensywnym ruchem turystycznym.). - budowa, rekonstrukcja, przebudowa, modernizacja ogólnie dostępnej infrastruktury udostępniającej i zwiększającej wykorzystanie dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego w branży turystycznej (np. ścieżki rowerowe, ścieżki edukacyjne itp.), w tym uzupełniająca infrastruktura turystyczna, ułatwiająca korzystanie z atrakcji kulturowych i przyrodniczych (np. stojaki na rowery, tablice informacyjne itp.), - budowa, rekonstrukcja, przebudowa, modernizacja infrastruktury umożliwiającej lub ułatwiającej dostęp do atrakcji kulturowych i przyrodniczych przez odwiedzających ze specjalnymi potrzebami (niepełnosprawni, rodziny z dziećmi, seniorzy itp.). 	<p>dotyczy infrastruktury ogólnej. Każdy przypadek należy jednak oceniać indywidualnie, rozważając, czy na skutek publicznego finansowania infrastruktury nie dojdzie do uprzywilejowania pewnego działania gospodarczego (np. zabytku o funkcji gospodarczej – generującej zysk).</p>	<p>lub de minimis lub usunięcie działań</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Wspólne działania informacyjne, marketingowe i promocyjne w dziedzinie wykorzystania zasobów przyrodniczych i kulturowych: <ul style="list-style-type: none"> - wykorzystanie technologii mobilnych do wspólnej prezentacji i promocji atrakcji przyrodniczych i kulturowych wspólnego pogranicza (np. strony internetowe, portale społecznościowe, aplikacje mobilne, wykorzystanie kodów QR itp.), - wspólne kampanie promujące atrakcje przyrodnicze i kulturowe wspólnego obszaru, - wspólny udział w targach i podobnych turystycznych wydarzeniach promocyjnych w tym nabycie niezbędnych materiałów promocyjnych o 	<p>Jeżeli finansowanie ze środków publicznych będzie dotyczyło ogólnych kampanii promocyjnych ukierunkowanych na określoną dziedzinę lub region, bez podkreślania konkretnych działań gospodarczych (zabytków o funkcji gospodarczej - generującej zysk, atrakcji kulturalnych itp.), pomoc publiczna nie będzie mieć miejsca.</p> <p>W przypadku promocji konkretnych działań gospodarczych dojdzie natomiast do udzielenia pomocy</p>	<p>art. 53 rozporządzenia o wyłączeniach blokowych lub de minimis lub usunięcie działań</p>

charakterze długotrwałym, potrzebnych do tego rodzaju promocji (bannery, namioty promocyjne itp.).	publicznej.	
<ul style="list-style-type: none"> Ewaluacje, opracowania studyjne, strategie, plany zmierzające do wykorzystania zasobów przyrodniczych i kulturowych 	W przypadku opracowań studyjnych, ewaluacji itp., które będą służyły odpowiednim instytucjom w celu tworzenia koncepcji lub strategii, pomoc publiczna nie będzie mieć miejsca.	art. 53 53 rozporządzenia o wyłączeniach blokowych lub de minimis lub usunięcie działań

Oś priorytetowa 4 – Współpraca instytucji i społeczności	Pomoc publiczna	Możliwe rozwiązania
- Inicjatywy zmierzające do wzmacniania integracji na poziomie lokalnym, współpraca społeczeństwa obywatelskiego i inne działania przyczyniające się do spójności na poziomie lokalnym	Niektóre działania mogą spełniać kryteria działalności gospodarczej (np. atrakcja kulturalna). W takich przypadkach byłaby to pomoc publiczna	de minimis lub art. 53 rozporządzenia o wyłączeniach blokowych lub usunięcie działań
- Rozwój współpracy instytucji administracji publicznej Niniejszy typ działań skierowany jest na realizację wspólnych działań instytucji i administracji publicznej, mających na celu opracowanie wspólnego rozwiązywania wyzwań i ich wdrażania po obu stronach granicy. Wspólne rozwiązywanie problemów i wyzwań stanowi ogromny potencjał realizacji optymalnych rozwiązań w dziedzinie administracji publicznej i jej usług dla mieszkańców po obu stronach granicy. W tym celu podmioty administracji publicznej będą realizować między innymi działania polegające na przygotowaniu wspólnych opracowań studyjnych, koncepcji, wymianie informacji, danych i know-how itp.	Pomoc publiczną można wykluczyć	
<ul style="list-style-type: none"> Tworzenie i rozwój transgranicznych sieci współpracy, w tym współpracy pozarządowych organizacji oraz partnerami społeczno-gospodarczymi: <ul style="list-style-type: none"> realizacja współpracy samorządów i społeczności w następujących dziedzinach: współpraca młodzieży, działania skierowane do młodzieży (w tym działania oświatowe), działania społeczno-kulturalne, przyczyniające się do wzajemnego poznania i porozumienia itp., 	<p>Szereg opisanych działań nie będzie spełniało kryteriów działalności gospodarczej. Na przykład współpraca młodzieży, współpraca przy planowaniu przestrzennym itp.</p> <p>W przeciwieństwie do tego działań gospodarczych nie sposób prymarnie wykluczyć w przypadku wydarzeń kulturalnych, kształcenia, usług</p>	art. 53 rozporządzenia o wyłączeniach blokowych w przypadku działań w dziedzinie kultury. W przypadku pomocy publicznej w związku z transportem publicznym można postępować zgodnie z rozporządzeniem nr 1370/2007, lub de minimis

<ul style="list-style-type: none"> - działania kooperacyjne, których celem jest wzmacnianie wspólnej tożsamości; - wspólne planowanie rozwoju sieci komunikacyjnej i realizacja inwestycji w infrastrukturę drogową, w tym współpracy w zakresie rozwoju przyjaznych dla środowiska systemów komunikacyjnych o niskiej produkcji tlenków węgla na obszarze przygranicznym - współpraca w zakresie ochrony przyrody i krajobrazu (wspólne programy ochrony, oświaty i edukacji mieszkańców itp.) - współpraca i budowanie wspólnych zdolności administracyjnych oraz realizacja działań oświatowych w dziedzinie ochrony klimatu, konkretnie zaś: współpraca i wymiana doświadczeń w zakresie przystosowania do zmian klimatu (w tym wspólnego podejścia koncepcyjnego do wdrażania elementów zielonej infrastruktury), efektywne gospodarowanie energią, zrównoważona komunikacja, zrównoważony rozwój terytorialny itp. - współpraca w dziedzinie planowania przestrzennego i wykorzystania gruntu - współpraca instytucji działających na rynku pracy - realizacja wspólnych działań w dziedzinie usług publicznych o 	<p>publicznych, transportu publicznego. Istnieje tu realne ryzyko pomocy publicznej.</p>	<p>lub usunięcie działań</p>
--	--	------------------------------

Jak postępować w przypadkach, kiedy planowanie działanie (projekt) pociąga za sobą pomoc publiczną

Jeżeli wnioskodawca sam, w ramach przygotowania projektu lub po konsultacji z wyznaczonymi pracownikami EP, albo też pracownik EP, przeprowadzający kontrolę projektu, dojdzie do wniosku, że w przypadku planowanych działań nie sposób wykluczyć pomocy publicznej, do wyboru są dwie opcje postępowania:

- 1) projekt można skorygować i usunąć działania pociągające za sobą pomoc publiczną z projektu;
- 2) można zastosować jeden z wyjątków (wyłączenia blokowe) z ogólnego zakazu wsparcia publicznego.

Ad. 1) Korekta projektu

W praktyce często może być tak, że pomocą publiczną objęte są tylko niektóre z działań planowanego projektu.

W takim przypadku najprostszym rozwiązaniem będzie usunięcie z projektu działań, w przypadku których istnieje realne ryzyko zaistnienia pomocy publicznej, lub też wydzielić te działania w projekcie oraz w budżecie szczegółowym, zaś koszty tych działań oznaczyć jako niekwalifikowalne do finansowania ze środków publicznych (ze środków UE i budżetu państwa Republiki Czeskiej /

Rzeczypospolitej Polskiej). Działania te zostaną następnie w całości sfinansowane ze środków własnych wnioskodawcy.

Ad 2) Zastosowanie wyłączenia z ogólnego zakazu pomocy publicznej

W ramach programu INTERREG V-A Republika Czeska – Polska możliwe jest zastosowanie zasady de minimis lub wyłączenia blokowego, dotyczącego wsparcia kultury i zachowania dziedzictwa kulturowego, zdefiniowanego w art. 53 rozporządzenia ogólnego o wyłączeniach blokowych. Pomoc de minimis wykorzystać można we wszystkich osiach priorytetowych i w przypadku wszystkich działań Programu.

Wyłączenie blokowe dla wsparcia kultury i zachowania dziedzictwa kulturowego zastosować można w przypadku działań w osi priorytetowej 2 i 4. Inne kategorie pomocy nie są w Programie dopuszczalne.

W przypadku działań zakładających pomoc publiczną o innym niż wskazane powyżej lub projektu złożonego w innej osi priorytetowej (tj. w osiach priorytetowych 1 i 3), możliwe jest zastosowanie zasady de minimis, albo usunięcie danych działań z projektu. W ramach programu nie jest możliwa kumulacja powyższych wyłączeń.

a) Pomoc de minimis

Pomocy de minimis nie uznaje się za „pomoc publiczną”. Ze względu na niewielką kwotę dotacji Komisja Europejska uznała, że nie spełnia ona ostatnich dwóch kryteriów definicyjnych pomocy publicznej – w związku z minimalną wysokością nie powinna mieć ona wpływu na handel ani naruszać zasad uczciwej konkurencji między państwami członkowskimi. Ten rodzaj pomocy może zostać udzielony zarówno w przypadku pomocy inwestycyjnej, jak i operacyjnej.

Pomoc de minimis jest ograniczona limitem, maks. 200 000 EUR² dla jednego przedsiębiorstwa³ w okresie trzech lat (aktualny okres rozliczeniowy i dwa poprzednie, stosowane przez beneficjenta w celach rozliczenia podatku). W praktyce oznacza to, że partner sumuje wszystkie kwoty otrzymanej pomocy de minimis za poprzednie 2 lata fiskalne i za aktualny rok, otrzymaną kwotę odlicza od maksymalnego dopuszczalnego limitu, tzn. od 200 000 EUR, zaś otrzymana różnica stanowi maksymalną wartość pomocy ze środków publicznych (środków pomocy z EFRR, z budżetu państwa lub ewentualnie innych budżetów publicznych i funduszy) dla projektu. Limit ustalany jest dla państwa, które udziela pomocy de minimis (nawet jeżeli działania przedsiębiorstwa, którym udzielono wsparcia, realizowane są na terytorium innego państwa członkowskiego). Pomoc de minimis udzielona czeskim i polskim partnerom projektu w ramach programu INTERREG V-A Republika Czeska – Polska będzie ewidencjonowana w rejestrze de minimis w Republice Czeskiej.

² Ewentualnie max. 100 000 EUR dla przedsiębiorstw funkcjonujących w sektorze transportu drogowego i towarowego.

³ Na potrzeby zasad uczciwej konkurencji za przedsiębiorstwo uznaje się dowolny podmiot prowadzący działalność gospodarczą, niezależnie od statusu prawnego tego podmiotu i sposobu jego finansowania. Trybunał Sprawiedliwości UE zdecydował, że wszystkie podmioty kontrolowane (prawnie lub faktycznie) przez ten sam podmiot, w zakresie zastosowania zasady de minimis powinno się uznawać za jedno przedsiębiorstwo (wyrok w sprawie Holandia versus Komisja, C-382/99, Recueil 2002, s. I-5163).

Nowe rozporządzenie regulujące udzielanie pomocy de minimis wprowadza specyficzny termin „jedno przedsiębiorstwo”. Termin ten obejmuje grupę, tzw. przedsiębiorstw powiązanych, które na potrzeby pomocy de minimis uznawane są za jedno przedsiębiorstwo.

Termin „przedsiębiorstwo powiązane” odpowiada sytuacji ekonomicznej przedsiębiorstw, które tworzą grupę przedsiębiorstw w oparciu o bezpośrednie lub pośrednie zarządzanie większością praw głosu w przedsiębiorstwie przez inne przedsiębiorstwo, lub możliwość wywarcia decydującego wpływu na inne przedsiębiorstwo. Typowym przykładem jest spółka-córka ze 100% prawem własności spółki-matki.

W przypadku przedsiębiorstw powiązanych, należy wziąć pod uwagę wszystkie przypadki pomocy de minimis otrzymanej przez poszczególne przedsiębiorstwa z grupy. Powiązanie przedsiębiorstw analizowane jest wyłącznie w przypadku przedsiębiorstw mających siedzibę na terytorium tego samego państwa członkowskiego.

Przedsiębiorstwa, które są bezpośrednio powiązane z tą samą instytucją administracji publicznej (tj. gmina, województwo/kraj itp.), nie posiadają jednak żadnych wzajemnych relacji, nie uznaje się za „przedsiębiorstwa powiązane”⁴.

Zasadę de minimis zastosować można we wszystkich osiach priorytetowych i w przypadku wszystkich działań Programu.

Jeżeli wnioskodawca rozważy złożenie wniosku projektowego, uwzględniając wystąpienie pomocy „de minimis”, wraz z wnioskiem projektowym i odpowiednimi załącznikami złożyć musi również Oświadczenie wnioskodawcy o udzielonej pomocy de minimis (załącznik nr B.1 do wniosku o dofinansowanie).

Pomoc de minimis uznaje się za udzieloną w dniu, w którym akt prawny ustanawiający jej udzielenie nabywa mocy prawnej i wchodzi w życie. W przypadku programu INTERREG V-A Republika Czeska – Polska, dniem decydującym jest dzień podpisania Umowy projektowej / dzień wydania Decyzji o udzieleniu dotacji.

Pomoc de minimis regulowana jest przez rozporządzenie Komisji (UE) nr 1407/2013, które opublikowano na stronie internetowej programu <http://www.cz-pl.eu>.

b) Zastosowanie wyłączenia blokowego

Kolejną możliwością rozwiązania problemu pomocy publicznej jest zastosowanie tzw. wyłączenia blokowego. Pod pojęciem wyłączenia blokowego rozumiany jest zbiór przepisów prawnych, możliwych do zastosowania w określonym zakresie dopuszczalnych typów pomocy publicznej (tzw. wyłączeń blokowych), przy przestrzeganiu których dany typ pomocy publicznej uznaje się za zgodny z

---

⁴ Bliższe informacje na temat terminu „jedno przedsiębiorstwo” i „przedsiębiorstwo powiązane” dla partnerów projektu znaleźć można w Instrukcji metodologicznej do zastosowania pojęcia „jednego przedsiębiorstwa” z punktu widzenia zasad pomocy de minimis, opublikowanej na stronie Urzędu Ochrony Konkurencji RCz: <http://www.uohs.cz/cs/verejna-podpora/podpora-de-minimis.html> w języku czeskim i na stronie programu <http://www.cz-pl.eu> w wersji czeskiej i polskiej.

rynkem wewnętrznym UE. Wyłączenia blokowe i ich aplikacja regulowane są w rozporządzeniu Komisji (UE) nr 651/2014, tzw. rozporządzeniu ogólnym o wyłączeniach blokowych (GBER – General Block Exemption Regulation).

W ramach Programu wyłączenie blokowe na wsparcie kultury i zachowania dziedzictwa kulturowego, zgodnie z art. 53 rozporządzenia ogólnego o wyłączeniach blokowych, zastosować można wyłącznie w przypadku działań w osi priorytetowej 2 – Rozwój potencjału przyrodniczego i kulturowego na rzecz wspierania zatrudnienia oraz osi priorytetowej 4⁵ – Współpraca instytucji i społeczności. Pozostałe kategorie wyłączeń blokowych zdefiniowane w rozporządzeniu ogólnym o wyłączeniach blokowych nie są w przypadku Programu stosowane.

Wsparcie kultury i zachowania dziedzictwa kulturowego

Pomocy udzielić można na następujące cele i działania: (uwaga: poniższy spis działań pochodzi z rozporządzenia 651/2014, nie wszystkie z wymienionych wyłączonych działań będą zatem automatycznie działaniami nadającymi się do finansowania w ramach Programu. Istotne jest, aby działania projektu były kwalifikowalne również z punktu widzenia ukierunkowania danej osi priorytetowej, opisanego w Podręczniku Wnioskodawcy):

- a) muzea, archiwa, biblioteki, ośrodki lub przestrzenie kulturalne i artystyczne, teatry, opery, sale koncertowe, inne organizacje wystawiające widowiska sceniczne, instytucje odpowiedzialne za dziedzictwo filmowe oraz inne podobne infrastruktury, organizacje i instytucje kulturalne i artystyczne;
- b) materialne zasoby dziedzictwa kulturowego, w tym wszelkie formy ruchomego i nieruchomego dziedzictwa kulturowego, obiekty archeologiczne, pomniki, obiekty i budynki historyczne; dziedzictwo naturalne związane z dziedzictwem kulturowym lub jeśli zostały formalnie uznane za dziedzictwo kulturowe lub naturalne przez właściwe organy publiczne państwa członkowskiego;
- c) niematerialne zasoby dziedzictwa kulturowego w dowolnej formie, w tym zwyczaje ludowe i rękodzieło;
- d) wydarzenia i spektakle kulturalne lub związane ze sztuką, festiwale, wystawy i inne podobne działania związane z kulturą;
- e) edukacja kulturalna i artystyczna, jak również promowanie lepszego zrozumienia znaczenia ochrony i propagowania różnorodnych form wyrazu kulturowego, za pośrednictwem programów edukacyjnych oraz programów zwiększających świadomość społeczeństwa, m.in. przy zastosowaniu nowych technologii;
- f) tworzenie, redagowanie, produkcja, dystrybucja, digitalizacja i publikacja utworów muzycznych i literackich, w tym przekładów.

---

⁵ Rozporządzenie GBER wyklucza udzielenie pomocy publicznej przedsiębiorstwom, na których ciąży obowiązek zwrotu pomocy wynikający z wcześniejszej decyzji Komisji Europejskiej uznającej pomoc za niezgodną z prawem i rynkiem wewnętrznym.

Formy pomocy

Pomoc może mieć charakter inwestycyjny (pomoc inwestycyjna), tj. budowa lub rekonstrukcja i odnowa dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, lub charakter operacyjny.

W przypadku pomocy inwestycyjnej za koszty kwalifikowalne uznaje się koszty inwestycji w rzeczowe aktywa trwałe i wartości niematerialne i prawne, w tym:

a) koszty budowy, modernizacji, nabycia, konserwacji lub poprawy infrastruktury, jeżeli w skali roku przynajmniej 80 % czasu lub przestrzeni tej infrastruktury jest wykorzystywane do celów związanych z kulturą;

b) koszty nabycia, w tym leasingu, przekazania własności lub fizycznej relokacji dziedzictwa kulturowego;

c) koszty zabezpieczenia, ochrony, renowacji i odnowy materialnych i niematerialnych zasobów dziedzictwa

kulturowego, w tym dodatkowe koszty przechowywania w odpowiednich warunkach, specjalnych narzędzi, materiałów oraz koszty dokumentacji, badań, digitalizacji i publikacji;

d) koszty poprawy dostępu do dziedzictwa kulturowego, w tym koszty digitalizacji i innych nowych technologii, koszty poprawy dostępu dla osób o specjalnych potrzebach (w szczególności rampy i windy dla niepełnosprawnych, objaśnienia w języku Braille'a i eksponaty dotykowe w muzeach) oraz promowania różnorodności kulturowej w odniesieniu do prezentacji, programów i odwiedzających;

e) koszty projektów i działań kulturalnych, programów współpracy i wymiany oraz dotacje, w tym koszty procedur wyboru, promocji oraz koszty ponoszone bezpośrednio w wyniku projektu;

W przypadku pomocy operacyjnej za koszty kwalifikowalne uznaje się:

a) koszty instytucji kulturalnej lub obiektu dziedzictwa kulturowego związane z ciągłymi lub okresowymi działaniami, takimi jak wystawy, spektakle i wydarzenia oraz podobne działania kulturalne mające miejsce w ramach podstawowej działalności gospodarczej;

b) koszty edukacji kulturalnej i artystycznej, jak również koszty promowania lepszego zrozumienia znaczenia ochrony i propagowania różnorodnych form wyrazu kulturowego za pośrednictwem programów edukacyjnych oraz programów zwiększających świadomość społeczeństwa, m.in. przy zastosowaniu nowych technologii;

c) koszty poprawy dostępu społeczeństwa do instytucji kultury lub obiektów dziedzictwa kulturowego i działań, w tym koszty digitalizacji i stosowania nowych technologii, a także koszty poprawy dostępności dla osób niepełnosprawnych;

d) koszty operacyjne bezpośrednio związane z projektem lub działaniem kulturalnym, np. wynajem lub dzierżawa nieruchomości lub obiektów kulturalnych, koszty podróży i materiałów bezpośrednio związanych z projektem lub działaniem kulturalnym, koszty struktur architektonicznych na potrzeby wystaw i dekoracji scenicznych, wypożyczenie, dzierżawa i amortyzacja narzędzi, oprogramowania i sprzętu, koszty praw dostępu do utworów chronionych prawem autorskim oraz innych powiązanych

treści chronionych prawem własności intelektualnej, koszty promocji oraz koszty ponoszone bezpośrednio w wyniku projektu lub działalności; koszty amortyzacji i koszty finansowania są kwalifikowalne tylko wówczas, gdy nie zostały objęte pomocą inwestycyjną;

e) koszty personelu pracującego na rzecz instytucji kulturalnej lub obiektu dziedzictwa kulturowego lub projektu;

f) koszty usług doradczych i wspierających świadczonych przez konsultantów zewnętrznych i usługodawców, ponoszone bezpośrednio w wyniku projektu lub działalności.

Wartość pomocy

W przypadku pomocy inwestycyjnej, wartość pomocy nie może przekroczyć wartości różnicy pomiędzy kosztami kwalifikowalnymi a zyskiem operacyjnym z inwestycji. Zysk operacyjny⁶ odlicza się od kosztów kwalifikowalnych ex ante na podstawie rozsądnych prognoz lub przy użyciu mechanizmu wycofania.

Jeśli chodzi o pomoc operacyjną, wartość pomocy nie może przekroczyć kwoty niezbędnej do pokrycia strat operacyjnych i rozsądnego zysku w adekwatnym okresie. Powyższe należy zapewnić na zasadzie ex ante na podstawie rozsądnych prognoz lub też przy zastosowaniu mechanizmu wycofania.

Jeżeli będziemy mieć do czynienia z pomocą, która nie przekroczy 1 miliona EUR, maksymalną wartość pomocy ustalić można również na poziomie 80% kosztów kwalifikowalnych.

Pomoc na publikację muzyki i literatury

Jeśli chodzi o publikacje muzyki i literatury, zdefiniowane w ust. 2, lit. f) rozporządzenia ogólnego o wyłączeniach blokowych, maksymalna kwota pomocy nie przekracza ani różnicy między kosztami kwalifikowalnymi i zdyskontowanymi przychodami projektu ani 70 % kosztów kwalifikowalnych.

Przychody odlicza się od kosztów kwalifikowalnych na zasadzie ex ante albo przy użyciu mechanizmu wycofania. Kosztami kwalifikowalnymi są koszty publikacji muzyki i literatury, w tym wynagrodzenia autorów (koszty praw autorskich), tłumaczy, wydawców, inne koszty redakcyjne (korekta tekstu, rewizja), koszty związane z opracowaniem układu tekstu i przygotowaniem do druku oraz koszty drukowania lub publikacji on-line.

Zestawienie najważniejszych parametrów dla kategorii Pomoc dla kultury i zachowania dziedzictwa kulturowego (art. 53 rozporządzenia ogólnego o wyłączeniach blokowych)

Wartość progowa	Intensywność / Wartość pomocy	Koszty kwalifikowalne
	DWA SPOSOBY OGRANICZENIA WARTOŚCI POMOCY (z wyjątkiem pomocy w przypadku publikacji muzyki i literatury):	

⁶ Metodyka oszacowania ex ante wartości zysku operacyjnego powinna uwzględniać doświadczenia z takimi samymi lub podobnymi typami inwestycji.

<p><u>Dla pomocy inwestycyjnej:</u> 100 mln. EUR / projekt</p> <p><u>Dla pomocy operacyjnej:</u> 50 mln. EUR / przedsiębiorstwo / rok</p>	<p>1. Pomoc $\leq$ lub $\geq$ 1 mln. EUR</p> <p><i>W przypadku pomocy inwestycyjnej – wartość ograniczona wartością różnicy pomiędzy kosztami kwalifikowanymi a zyskiem operacyjnym z inwestycji.</i></p> <p><i>W przypadku pomocy operacyjnej – wartość pomocy nie może przekroczyć kwoty niezbędnej do pokrycia strat operacyjnych i wygenerowania stosownego zysku za dany okres.</i></p> <p>2. Pomoc $\leq$ 1 mln. EUR</p> <p>max. 80% kosztów kwalifikowanych – obowiązuje w przypadku pomocy inwestycyjnej i operacyjnej</p> <p><u>Pomoc w przypadku publikacji muzyki i literatury</u> (art. 53, ust. 2 f)) – dwa sposoby ograniczenia wartości pomocy:</p> <p>c) do wartości różnicy pomiędzy kosztami kwalifikowanymi a zdyskontowanymi przychodami z projektu</p> <p>d) max. 70% kosztów kwalifikowanych (kalkulację podano w przepisie prawnym)</p>	<p><i>W przypadku pomocy inwestycyjnej – koszty inwestycji w rzeczowe aktywa trwałe i wartości niematerialne i prawne.</i></p> <p><i>W przypadku pomocy operacyjnej – koszty operacyjne określone w rozporządzeniu.</i></p>
---	--	---

Źródło: Zalecenia metodologiczne w dziedzinie pomocy publicznej, MRR RCZ